

אמירת מודים בקול רם על ידי הש"ץ

ש"ע סימן קכ"ד, סעיף י

מי ששכח ולא אמר יעלה ויבא בר"ח או בחולו של מועד או בכל דבר שצריך לחזור בשבילו יכוון דעתו וישמע מהש"ץ כל י"ח ברכות מראש ועד סוף כאדם המתפלל לעצמו.

נתיבי עם

ס"י. מי ששכח ולא אמר יעלה ויבא וכו'. כל הברכ"י שהמכוון לצאת בתפלה של הש"ץ שלא יאמר מודים דרבנן ע"כ. וישמע המודים של הש"ץ כולו ולכן חזנים ואנשי מעשה בירושלים נזהרים לומר המודים כולו בקול רם. ולא כרגיל בפי המון הש"ץ שאומרים מחציתו בלחש, שא"כ כל המתכוונים לצאת בתפלתם, לא יוצאים י"ח. וכמ"ש במשנ"ב.

הרחבה

נתיבי עם מתייחס לתופעה הרווחת ששליחי ציבור שאינם בקיאים כאשר מגיעים בחזרה לברכת מודים אומרים בלחש חלק גדול מהברכה מתוך מטרה לא להפריע לקהל לומר באותה עת את מודים דרבנן. ועל ידי כך כל אלו מהציבור שסומכים על הש"ץ לצורך תיקוני טעויות והשמטות בתפילתם לא יוצאים ידי חובה. הוא מפנה אותנו למשנה ברורה באותו סימן סעיף מ"א שמתנסח בזו הלשון: והאידינא שנהגים איזה חזנים לומר ה"מודים" בתחילתו בלחש לא יוכל לצאת תפלתו על ידי שליח ציבור, ולא ידעתי מאיזה מקום יצא להם המנהג הזה....

גם בסעיף הקודם כותב המשנ"ב בשם הב"ח "דאם הש"ץ דרכו להבליע המילות מדינא אסור לסמוך אש"ץ אלא יתפלל בעצמו."

יתר על כן, נזכיר כאן את דברי מרן באותו סימן בסעיף ד': "אם אין תשעה המכוונים לברכותיו קרוב להיות ברכותיו לבטלה" ומכאן כאשר הש"ץ רק לוחש את מודים ואין סיכוי שאפילו אחד ישמע אותו בתוך הציבור שאומרים באותה עת בקול מודים דרבנן, הרי קרוב כל ברכותיו לבטלה (!)

הערה: לשאלה מה יעשה ש"ץ הגון שאתרע מזלו ואין תשעה מכוונים לברכותיו? ילקוט יוסף בשם יש אומרים מציע ש"יכוון שאם אין תשעה מכוונים לברכותיו שזו תפילת נדבה" (אפשרי בתפילות חול בלבד).

זו רק דוגמא מיני רבות הממחישה עד כמה גדולה יכולה המכשלה הנגרמת על ידי ש"ץ שאינו בקי.

יחשוב כל אחד לעצמו על דרך המתאימה לקהילתו להדריך וללמד את החזנים את ההלכות החיוניות ולהבחין בין עיקר לטפל.